Marginalii la o revenire

(Costin Popa – 12 iulie 2009)

Angela Gheorghiu a reluat **Tosca** la Opera Regală Covent Garden. La prima sa apariţie pe scena londoneză în hainele personajului puccinian, în 2006, criticii au fost reticenţi. Cunoscând fundamentul pur liric al vocalităţii artistei, n-a fost de mirare. Au trecut însă trei ani, perioadă în care orice cântăreţ performant acumulează, consolidează, mai ales când vârsta îi permite încă. Soprana se află acum într-un moment fast, glasul îi este proaspăt şi strălucitor, fără urmă de uzură. Am ascultat-o (aproape) live la Teatrul Naţional din Bucureşti. În pofida microfoanelor, excelenta formă a artistei a fost evidentă.

La Londra, acceptând în chip total neobişnuit pentru o vedetă de talia ei, cu numai circa 10 zile înainte, s-o înlocuiască pe titulara Deborah Voigt, Angela Gheorghiu a dorit să transmită un mesaj. Acela că este oricând pregătită pentru un asemenea rol terific, că are ceva în plus de arătat faţă de anterioara prezenţă, că se preocupă de perfecţionarea propriilor ei creaţii şi, de ce nu, că nedoritul renume de colaboratoare dificilă este pe cale să se risipească. Sunt convins că, deşi la Bucureşti a afirmat public că nu s-a atins de mult de partitură, soprana a lucrat intens în tot acest răstimp. Altfel nu ar fi acceptat revenirea atât de rapidă în rol. Ambiţia este una din condiţiile succesului. Angela Gheorghiu a dorit să le demonstreze în primul rând lor, londonezilor, că reîntoarcerea va fi pe „cai albi”. Altfel nu ar fi anulat, în ultima lună, două spectacole cu **Tosca** la Deutsche Oper Berlin. Iar prezentarea ariei **Vissi d'arte** ca bis în faţa publicului bucureştean a fost un fel de repetiţie destinată unui minim rodaj în condiţii de scenă. E limpede, şi articolele critice îşi au efectele lor...

La premiera din 9 iulie, artista noastră a fost preparată până în cele mai mici amănunte, dovadă a unui studiu exemplar. Nu a lipsit practic nimic din conturul vocal al unei Floria ca la carte. Frazele au purtat inflexiunile şi accentele de tradiţie, înţelegerea textului a fost pătrunzătoare, încărcătura dată cuvintelor s-a pliat expresiei, trăirea intensă prin glas a emoţionat. Cu riscul de a mă repeta faţă de anterioare aprecieri, nativul şi unicul simţ artistic al Angelei Gheorghiu a izbândit o dată în plus, într-un rol pe care l-a pregătit cu rară minuţiozitate, ca o impecabilă profesionistă.

Sigur că peste lirismul vocii ei nu se poate trece şi în primul act pare, sonor, mai mult o Mimì îndrăgostită decât o focoasă şi pasională divă. Dezlănţuirile au venit în ambientul Palatului Farnese, când Angela Gheorghiu a impresionat prin tensiunea dramatică, prin forţa, amploarea, luminozitatea şi penetranţa acutelor, a atacurilor. Este temuta salbă de Do-uri a confruntării cu Scarpia. Sigur că desenele ţesăturii vocale sunt cumplit de grele şi consumă, presiunea pusă de Puccini pe interpretă este uriaşă. Este poate motivul pentru care finalul celebrei **Vissi d'arte** a părut mai puţin finisat. Mai apoi, simţeam nevoia ca, deşi scânteietoare şi luxoase ca sunet, notele înalte din actul ultim, inclusiv Si bemol-ul final, să fie mai prelungi, chiar uşor exagerate, concordante cu spiritul unor obiceiuri profund împământenite. Până atunci însă, duetul cu Mario din actul al III-lea a avut plutiri de visare care depăşesc închipuirile. Angela Gheorghiu ştie să picteze cu glasul, conturând imagini de neuitat.

Partener în rolul Scarpia, ca şi în 2006, bas-baritonul Bryn Terfel a fost absolut demonic. Şi el a construit meticulos rolul, cu detalii descendente din marea tradiţie. I-a lipsit ceva? Poate acea **italianità** în proiecţia sonoră, care să-i facă autoritatea de adresare şi mai pregnantă.

Şi dacă vorbim de expresia provenită din şcoala italiană, desigur, Marcello Giordani s-a arătat un campion. Acutele **di forza** (**La vita mi costasse** din actul prim sau **Vittoria! Vittoria!** din cel de-al doilea) au percutat vibrant spaţiul acustic dar personajul a rămas depărtat de subtilităţi poetice, oarecum rigid.

La pupitru, canadianul Jacques Lacombe a condus confortabil pentru solişti, bine integrat dramaturgiei dar fără multă imaginaţie.

Revin. Angela Gheorghiu poate deveni o Tosca referenţială. Este foarte aproape. A demonstrat-o în aceste zile, la Londra. Sunt convins că în câţiva ani, cu seriozitatea ei de pregătire, cu deprinderile de studiu neobosit, cu câştigul prezumat al unor consistenţe coloristice noi, cu menajamentele pe care şi le oferă – din când în când se mai reîntoarce, de pildă, la rolul lirico-lejer al Adinei din **Elixirul dragostei** – va ajunge la ştacheta performanţei. Vreau să fiu bine înţeles. Această ştachetă este chiar reperul care o va aşeza în rândul marilor interprete ale personajului puccinian. Nu le pronunţ numele dar Angela Gheorghiu se află în siajul lor.

Floria Tosca o atrage, ca orice eroină arhetipală. Vor urma Carmen din opera lui Bizet şi rolul titular din **Adriana Lecouvreur** de Cilea. Ascultând-o acum, în această **Tosca**, deja mi-am format impresia privind debutul în **Carmen** de la Metropolitan, de care ne mai despart doar şase luni. Va fi excelent!

O ultimă remarcă. Seria londoneză cu **Tosca**, încheiere a stagiunii 2008-2009, le-a avut ca protagoniste, în alternanţă, pe Angela Gheorghiu şi Nelly Miricioiu. Avem cu ce să ne mândrim!